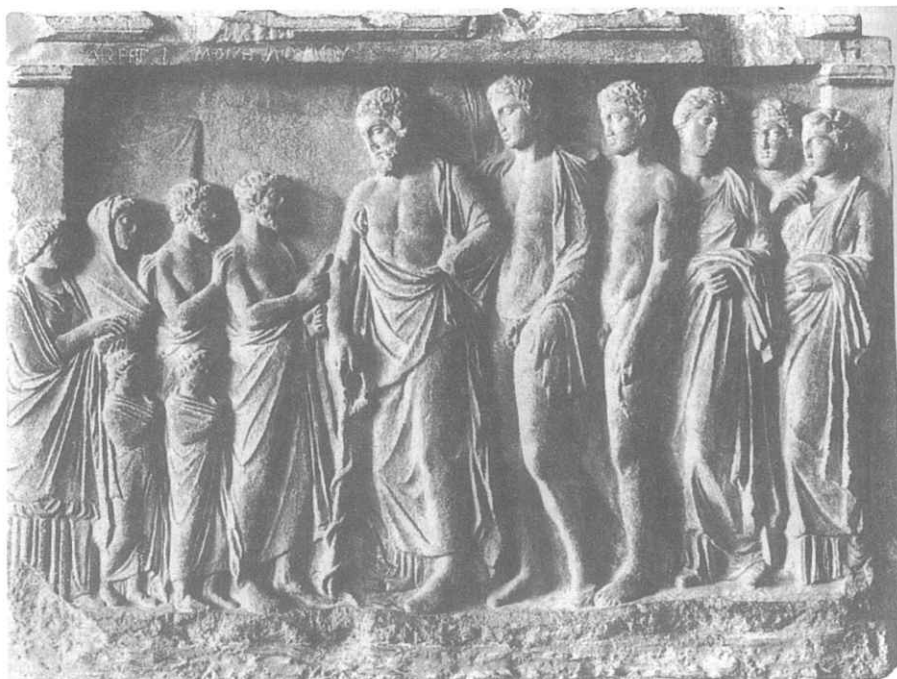


1

Η υγιεινή στην αρχαία Ελλάδα



Α. Σε αντίθεση με τους άλλους ιστορικούς λαούς οι αρχαίοι Έλληνες στήριξαν την προάσπιση της δημόσιας υγείας όχι σε θρησκευτικές δοξασίες και επιταγές, αλλά σε νομοθετικές διατάξεις, παρόλο που και σε αυτούς παρατηρείται έντονα το θρησκευτικό στοιχείο. Οι Έλληνες είχαν θεοποιήσει, όπως είναι γνωστό, την υγεία. Η θεά Υγεία ήταν κόρη του Ασκληπιού, του προστάτη της ιατρικής και αδελφή της Πανάκειας. Η Υγεία χάριζε το πολύτιμο αγαθό στους ανθρώπους και τους προστάτευε να μην το χάσουν, ενώ η Πανάκεια βοηθούσε στη θεραπεία και ανάρρωση των ασθενών, όταν το αγαθό είχε ήδη απωλεσθεί. Ο Ιπποκράτης στον Όρκο καθιστά και τη θεά Υγεία μάρτυρα των όσων ο νέος Ασκληπιάδης ορκίζεται ότι θα πράξει κατά την άσκηση του ιατρικού λειτουργήματος σε όλη τη διάρκεια του βίου του: «Ομνύω Απόλλωνα ιατρόν και Ασκληπιόν και Υγείαν και Πανάκειαν και θεούς πάντας τε και πάσας, ιστορας ποιευμένους επιτελέα ποιήσει κατά δύναμιν και κρίσιν εμήν όρκον τόνδε και συγγραφήν τήνδε».

Β. Ο Ιπποκράτης, ο οποίος απήλλαξε οριστικά την ιατρική από μεταφυσικά στοιχεία, προλήψεις και δεισιδαιμονίες, έθεσε επίσης και τις βάσεις της επιστημονικής έρευνας στην υγιεινή. Ο σοφός γιατρός από την Κω, ο πατέρας της ιατρικής, στο «Περί αέρων, υδάτων και τόπων» αριστουργηματικό σύγγραμμά του θεμελίωσε την επιδημιολογική παρατήρηση και υπέδειξε τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος.

Β. Κατσουγιαννόπουλος
«Εγχειρίδιο Υγιεινής»
Θεσσαλονίκη, 1991

Άσκηση 1

Ο Ιπποκράτης απήλλαξε...υπέδειξε...

Σε λόγιες μορφές της γλώσσας (δημοσιογραφία, επιστημονικά συγγράμματα και περιοδικά, διαλέξεις, επίσημες ομιλίες) αλλά κάποτε και στην καθημερινή επικοινωνία, πολλοί ομιλητές χρησιμοποιούν την εσωτερική αύξηση (συλλαβική ή χρονική). Το φαινόμενο δεν είναι ούτε γενικό ούτε υποχρεωτικό, αφού, τις περισσότερες φορές, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μια άλλη συνώνυμη έκφραση. Συχνά, πάλι, συναντούμε το ίδιο ρήμα, άλλοτε με αύξηση και άλλοτε χωρίς αυτήν.

Υποδείγματα κλίσης

α. επ-έ-στρεψα
επ-έστρεψες
επ-έ-στρεψε
επι-στρέψαμε
επι-στρέψατε
επ-έ-στρεψαν

«Δάσκαλοι και μαθητές επέστρεψαν στα σχολεία για τη νέα σχολική χρονιά».

Άλλες δυνατότητες: γύρισαν
έχουν επιστρέψει

β. συν-έ-λαβα
συν-έ-λαβες
συν-έ-λαβε
συλλάβαμε
συλλάβατε
συν-έ-λαβαν
(συλλάβανε)

«Δύο αστυνομικοί συνέλαβαν τον επικίνδυνο ληστή»

Άλλες δυνατότητες: έπιασαν
έχουν συλλάβει

γ. παράγγειλα		παρ-ή-γγειλα
παράγγειλες		παρ-ή-γγειλες
παράγγειλε	και	παρ-ή-γγειλε
παραγγείλαμε		παραγγείλαμε
παραγγείλατε		παραγγείλατε
παράγγειλαν		παρ-ή-γγειλαν

α) Να αντικαταστήσετε τα υπογραμμισμένα ρήματα με τον αντίστοιχο συντελεσμένο χρόνο.

π.χ. (παρα-λαμβάνω)

Η Γραμματεία του νοσοκομείου παρέλαβε το νέο φαρμακευτικό υλικό.



έχει παραλάβει

1. (υπο-δείχνω και υπο-δεικνύω)

Ο Ιπποκράτης υπέδειξε τη μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος.

2. (απ-αλλάσσω)

Ο Ιπποκράτης απήλλαξε οριστικά την Ιατρική από μεταφυσικά στοιχεία.

3. (προ-κύπτω)

Σοβαρό πρόβλημα προέκυψε στο καρδιοαναπνευστικό σύστημα του ασθενούς. Ήδη οι γιατροί κάνουν ό,τι είναι δυνατόν.

4. (συμ-βάλλω)

Παράλληλα με το ιατρικό προσωπικό της κλινικής και οι νοσηλευτές συνέβαλαν στην αποκατάσταση της υγείας μου.

5. (κατ-αγγέλλω)

Ο φαρμακοποιός κατήγγειλε στην αστυνομία, ότι άγνωστοι έκλεψαν από το φαρμακείο του μεγάλη ποσότητα ηρεμιστικών.

6. (παρα-λύω)

Δυστυχώς παρέλυσαν τα κάτω άκρα του αρρώστου.

7. (αντι-δρώ)

Ο οργανισμός του ασθενούς αντέδρασε πολύ καλά στο καινούριο φάρμακο.

8. (εκ-δίδω)

Η γνωστή διαιτολόγος εξέδωσε νέο βιβλίο για την υγιεινή διατροφή.

9. (δια-γιγνώσκω)

Ο γιατρός διέγνωσε έλκος.

10. (συν-τελώ)

Πολλοί παράγοντες συνετέλεσαν στην απόφασή μου να σπουδάσω Ιατρική.

11. (επι-ζώ)

Μόνο ένα από τα τριδύμα επέζησε. Τα άλλα δύο πέθαναν αφού έζησαν για μία εβδομάδα στη θερμοκοιτίδα.

β) Να συμπληρώσετε τα κενά με τα παρακάτω ρήματα.

υπέκυψε

επέβαινε

μετέδωσε

διέφυγε

προσέκρουσε

κατέληξε

κατέθεσε

διέσχιζε

παρέσυρε

Το ραδιόφωνο _____ τα παρακάτω στοιχεία για τα χθεσινά τροχαία ατυχήματα.

«Μία 50χρονη σκοτώθηκε, όταν το Ι.Χ., στο οποίο _____, ξέφυγε από την πορεία του και _____ σε κολόνα. Στη συνέχεια το αυτοκίνητο _____ στον γκρεμό. Ο οδηγός και η σύζυγός του μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο, όπου η γυναίκα δυστυχώς _____ στα τραύματά της. Αργότερα έγινε γνωστό ότι ο οδηγός _____ τον κίνδυνο.

Αστικό λεωφορείο _____ και τραυμάτισε ελαφρά νέο άντρα που εκείνη την ώρα _____ το δρόμο. Ο νέος αργότερα _____ μήνυση κατά του οδηγού του λεωφορείου».

Άσκηση 2

Να βρείτε σε ποιες λέξεις ή φράσεις του **B** κειμένου αντιστοιχούν τα υπογραμμισμένα τμήματα του κειμένου που ακολουθεί.